УДК 373.2.064.1:81-047.22-043.83](045)

https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-1(31)-1191-1202

Іщенко Людмила Валентинівна доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, тел.: (04744) 3-45-33, https://orcid.org/0000-0003-3382-4148

Кравчук Неля Павлівна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та педагогіки розвитку дитини, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань, тел.: (04744) 3-45-33, https://orcid.org/0000-0002-9420-4375

Журавко Тетяна Валеріївна викладач кафедри психології та педагогіки розвитку дитини, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань, тел.: (04744) 3-45-33, https://orcid.org/0000-0003-0717-900X

ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ПРОЦЕСІ ВЗАЄМОДІЇ ЗДО ТА СІМ'Ї

Анотація. У статті розкрито проблему мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку у процесі взаємодії закладу дошкільної освіти та сім'ї. Мовлення виступає важливим засобом комунікації та взаємодії з навколишнім світом, що дозволяє дітям досліджувати оточення та набувати необхідні знання і навички для майбутнього життя. Вплинути на розвиток мовлення дитини можуть як батьки так і вихователі, за умови відповідального ставлення до освітнього процесу, достатньої педагогічної підготовки та зацікавленості у вирішенні цього питання

Визначили особливості співпраці між закладом дошкільної освіти та сім'єю у формуванні мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку. Виявлено, що ця співпраця є актуальною проблемою, оскільки сім'я і заклад дошкільної освіти мають важливий вплив на формування уявлень дитини про навколишній світ та мовлення. Важливо, щоб їх взаємодія дала поштовх до успішного розвитку мовлення дітей. Схарактеризовано форми і методи роботи вихователів закладів дошкільної освіти з батьками. Важливо створити всі умови для повноцінного розвитку та виховання дитини, оскільки їхнє мовлення та емоційність, яку вони вкладають у вираження своїх думок є найкращим прикладом для наслідування власними дітьми.

З'ясовано, що розвиток мовлення дітей дошкільного віку – це багатогранна, систематична і продуктивна освітня діяльність, що має велику кількість спеціальних методичних прийомів і мовленнєвих практик для дітей, які сприяють збільшенню їхнього словникового запасу, формуванню мовленнєвої культури та граматичної будови мовлення, розвитку зв'язного мовлення (монологічного і діалогічного). Важливо пам'ятати, що кожна дитина унікальна і розвивається в різному темпі.

Розкрито, що розвиток мовлення відбувається переважно в реальному житті, у повсякденному спілкуванні з дитиною. Створення мовленнєвих ситуацій та стимулювання дітей до вираження своїх почуттів через мовлення (багатий словниковий запас, грамотність, відсутність образливих висловлювань, емоційне забарвлення, оптимальна інтонація, індивідуальна увага до дитини) сприяє розвитку мовленнєвої виразності та формуванню мовленнєвої особистості в дошкільному віці.

Ключові слова: заклад дошкільної освіти, сім'я, діти дошкільного віку, мовленнєва компетентність, форми роботи, співпраця.

Ishchenko Lyudmila Valentinivna Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of Preschool Education, Vinnytsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsiubynskyi, Vinnytsia, tel.: (04744) 3-45-33, https://orcid.org/0000-0003-3382-4148

Kravchuk Nelia Pavlivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Psychology and Pedagogy of Child Development, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, tel.: (04744) 3-45-33, https://orcid.org/0000-0002-9420-4375

Zhuravko Tetiana Valeriivna teacher of the Department of Psychology and Psychology of Child Development, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, tel.: (04744) 3-45-33, https://orcid.org/0000-0003-0717-900X

FORMATION OF SPEECH COMPETENCE IN PRESCHOOL CHILDREN THROUGH THE INTERACTION OF PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTIONS AND THE FAMILY

Abstract. The article addresses the issue of speech competence development in preschool children through the interaction between preschool educational institutions and the family. Speech serves as an essential means of communication and interaction with the surrounding world, allowing children to explore their environment and acquire the knowledge and skills necessary for

future life. Both parents and educators can influence a child's speech development, provided they approach the educational process responsibly, have sufficient pedagogical preparation, and show interest in addressing this issue.

The article identifies the features of collaboration between preschool educational institutions and families in forming speech competence in preschool children. This collaboration is recognized as a pressing issue because both the family and the preschool institution significantly impact the child's perception of the world and their speech development. It is crucial that their interaction fosters successful speech development in children. The forms and methods of work used by preschool educators with parents are characterized. Creating all necessary conditions for the comprehensive development and upbringing of children is essential since their speech and the emotional expression of their thoughts serve as the best examples for children to emulate.

It was found that the development of speech in preschool children is a multifaceted, systematic, and productive educational activity that involves numerous specific methodological techniques and speech practices designed for children. These practices contribute to expanding their vocabulary, developing speech culture and grammatical structure, and improving connected speech (both monologic and dialogic). It is essential to remember that each child is unique and develops at their own pace.

The article highlights that speech development occurs mainly in real-life settings, through daily communication with the child. Creating speech situations and encouraging children to express their feelings through speech (including a rich vocabulary, literacy, the absence of offensive expressions, emotional coloring, optimal intonation, and individual attention to the child) promotes the development of speech expressiveness and the formation of a speech-oriented personality during the preschool years.

Keywords: preschool educational institution, family, preschool children, speech competence, forms of work, collaboration.

Постановка проблеми. Мова для дослідників різних галузей науки є універсальним явищем. Мовлення є важливим результатом входження дитини у світ і пізнання світу та себе в ньому. За допомогою мовленнєвої діяльності дитина здатна слухати, розуміти і спілкуватися з тими, хто її оточує, висловлювати свої потреби і наміри, бути прийнятою і активною в грі, яка є центральною для цього періоду, і успішно підніматися сходинками, що ведуть до шкільного навчання.

Перед педагогами стоїть важливе завдання – створити умови для успішного мовного розвитку та знайти найефективніші шляхи виховання мовної особистості дошкільника. Виховання та розвиток мовленнєвої ком-

петентності дітей дошкільного віку неможливі без тісного співробітництва між сім'єю та закладом дошкільної освіти. Сім'я є важливим фактором соціалізації дитини, особливо у контексті мовленнєвого розвитку, і впливає на цей процес.

Основними завданнями співпраці ЗДО та родини з питань мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку є об'єднання зусиль дорослих для забезпечення успішного мовленнєвого розвитку кожної дитини, визначення пріоритетів мовленнєвого розвитку, виявлення набутих педагогічних знань в умови сімейного виховання.

Важливими є також наступні завдання: виявити можливості набутих педагогічних знань у ситуацію сімейного виховання; сформувати готовність і вміння батьків спілкуватися зі своїми дітьми та керувати діяльністю своїх дітей.

Важливість такої співпраці полягає в тому, що, працюючи безпосередньо з батьками та знайомлячи їх з анатомо-фізіологічними та психологічними особливостями власних дітей, педагоги можуть суттєво вплинути на якість мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку. Основною метою будь-якої взаємодії закладу дошкільної освіти з батьками є побудова довіри між дітьми, батьками та педагогами. Прагнучи активно використовувати всі традиційні форми взаємодії з сім'єю, важливо також шукати нові та сучасні форми співпраці з батьками, що відповідають швидким змінам у суспільстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналізуючи окреслену нами проблему, важливо зазначити, що особливості взаємодії двох важливих соціальних інститутів дитини, таких як заклад дошкільної освіти та сім'я, досліджували такі сучасні педагоги, як: О. Сорочинська, Ю. Рібцун, Л. Дубровська, В. Дубровський, В. Кушнір, Н. Гуцало, В. Лисенко та інші.

Питання розвитку мовлення дітей дошкільного віку стало предметом досліджень низки науковців, зокрема А. Богуш, Н. Гавриш, Л. Іщенко, Т. Котик, Т. Піроженко та інших. Автори доводять необхідність інтенсивного розвитку мовлення дошкільників, вказують на особливості цього процесу. Важливою метою їхніх розвідок став пошук шляхів оптимізації роботи з розвитку мовлення дітей дошкільного віку. Співпраця закладу дошкільної освіти та сім'ї в мовленнєвому розвитку дошкільників була предметом вивчення А. Аніщук, Г. Ватаманюк, А. Залізняк, К. Колеснік, Л. Ткачук, Т. Піроженко, В. Кузьменко, та інших.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні взаємодії ЗДО та сім'ї для ефективного формування мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку, шляхом виявлення найбільш дієвих форм і методів співпраці.

Виклад основного матеріалу. У Державному стандарті дошкільної освіти (Базовому компоненті дошкільної освіти) розвиток мовлення дітей дошкільного віку розкрито як один із основних напрямів. Основним критерієм виділено мовленнєву компетентність, яка розкривається у зверненнях дітей або у будь-яких формах мовленнєвого висловлювання за допомогою вербальних та невербальних засобів. Педагогам та батькам слід розуміти, що наслідування мовлення інших людей відбувається саме завдяки активній мовленнєвій практиці. Головна причина впливу сім'ї на дітей у тому, що перші враження дитини від навколишньої дійсності, отримані в сім'ї найсильніші та найстійкіші. Основи всіх компетентностей закладаються у сім'ї, у тому числі й мовленнєва.

Підтримка та співпраця батьків із закладом дошкільної освіти відбувається такими шляхами:

розвиток мовленнєвих навичок дитини (дотримання у розмовах з дитиною правил літературної мови, своєчасного виправлення мовлення дитини; привертання уваги дітей до звукового складу рідної мови; розмов з дитиною, спонукання її до запитань, пояснення незнайомих дітям слів; привчання дитини до планування власних дій, чіткого промовляння послідовності кроків до реалізації задуманого; до аналізу одержаного результату та шляхів досягнення задуманого та ін.);

розвиток комунікативних навичок дитини (вправляння дитини у вживанні етикетних комунікативних формул з різними категоріями людей (діти/дорослі, знайомі/незнайомі, різних за статусом) у різних життєвих ситуаціях та ін.);

розвиток художньо-мовленнєвих навичок дитини (облаштування дитячого куточка; підтримка бажання дитини збагачувати свій літературний досвід, розповіді про свої улюблені книги та ін.) [1].

Дослідниця А. Богуш зазначає, батькам слід пам'ятати, що мовленнєвий розвиток дітей започатковується з перших днів життя дитини. В жоден з наступних вікових періодів життя не розвивається мовлення дитини такими швидкими темпами, як у перші 3 роки життя. Але це можливо тільки за умови постійного спілкування дорослих з дитиною. Важливо створити для дитини в сім'ї з перших днів її життя сприятливе розвивальне мовленнєве середовище.

У кожній віковій групі потрібно оформити стенд для батьків з розвитку мовлення дітей. На стенді повинні бути вказані типові помилки мовленнєвого розвитку дітей; орієнтовні показники з розвитку мовлення; конкретні рекомендації батькам з розвитку мовлення дитини [2].

Деякі батьки вважають, зазначає дослідниця, що дитина починає вчитись мові тільки в школі і не звертають достатньої уваги на розвиток мовлення своїх дітей.

Не можна залишатися байдужим до мовленнєвих недоліків дитини. В колі сім'ї дорослі не розуміють дитину з півслова і вона почуває себе спокійно. Але проходять роки, поступово розширюється мовленнєве спілкування дитини, і недоліки мовлення перешкоджають швидкому встановленню контактів з однолітками, виникають перші образи, перші прізвиська, перші дитячі гіркі сльози [8].

В школі недоліки мовлення негативно позначаються на успішності. Недостатньо розвинуте мовлення, бідність словникового запасу, наявність мовленнєвих помилок негативно впливають і на загальний інтелектуальний розвиток дитини. Попередити це зможе своєчасна робота батьків по розвитку мовлення дітей з перших років життя.

Словниковий запас кожної людини можна поділити на пасивний та активний. До активної лексики належать слова, які мовці не тільки розуміють, але й використовують щодня. Кількість слів в активному словнику визначає багатство і культуру мови людини.

Пасивний словник – це слова, які мовці розуміють, але не завжди вживають. Пасивний словниковий запас завжди більший за активний. Активний словниковий запас дітей дошкільного віку вже наближається до словникового запасу дорослих. Діти вільно вживають усі частини мови і здатні точно називати назви, ознаки та властивості предметів. Однак у мовленні дітей дошкільного віку все ще зустрічається багато слів, які вживаються неправильно. Тому батькам необхідно постійно поповнювати словниковий запас дітей новими словами, уточнювати значення слів шляхом активізації словника, замінювати діалектизми літературними словами та збагачувати мовлення дітей прислів'ями, приказками, загадками та образними народними висловами. Ефективним засобом збагачення словникового запасу є ігри [4].

Словесно-дидактичні ігри. Під час прогулянок, одягання, роздягання, купання, на кухні під час приготування їжі доцільно проводити з дитиною дидактичні вправи: «Хто більше назве слів (овочі, фрукти, меблі, іграшки, квіти і т. д.)?»; «Скажи одним словом»; «Скажи, скільки».

Настільно-друковані ігри. Часом батьки задовольняють перше прохання дитини купити гру, не ознайомившись навіть з її змістом. Відомо, що розвитку мови дітей сприяють такі ігри, як лото, доміно, кубики. Мета цих ігор – сформувати у дитини навички складати з окремих частин ціле, уточнити їх знання про фрукти, овочі, навчити правильно називати їх.

В процесі гри з розрізними картинками доцільно розглянути з дитиною спочатку цілі картинки-зразки, запитуючи: «Що намальовано на картинці?», «Якого кольору?», «Як можна назвати їх одним словом?».

Вибір і застосування методів сімейного виховання спирається на ряд загальних умов: знання батьками своїх дітей; особистий досвід батьків; спільна діяльність; педагогічна культура батьків; вміння спілкуватися.

Педагогічні знання батьків особливо важливі в той період, коли батько і мати є єдиними вихователями своєї дитини. У віці до 6-ти: років розумовий розвиток, духовне життя дітей в вирішальній мірі залежить від елементарної педагогічної культури матері і батька, яка виражається в мудрому розумінні надзвичайно складних душевних рухів людини, яка розвивається, – писав В. О. Сухомлинський «Батьківська педагогіка» [9].

Дослідниця Т. Жаровцева наголошує на вимогах до мовлення членів сім'ї, які б мали розвивальний вплив на дітей дошкільного віку. З-поміж них є такі:

1. Мова дорослих повинна бути виразною та правильною, слова мають логічно поєднуватися один з одним за змістом та формою.

2. Важливо контролювати ритм голосу та швидкість вимови. Мова не повинна бути надто гучною або швидкою, але також не повільною.

3. Мова має бути лаконічною та чіткою. Занадто багатослівна і невиразна мова ускладнює розуміння та призводить до втрати значущості висловлювань [6].

Взаємодія закладу дошкільної освіти з сім'єю відбувається за трьома основними напрямами:

1. Спільна робота з педагогами. Вона відбувається протягом усього освітнього процесу і може бути розділена на три елементи: мотиваційний, пізнавальний та практичний. У кожному з цих елементів використовуються різноманітні взаємопов'язані методи та форми роботи.

2. Діяльність з батьками: включає інформаційно-аналітичну (збір даних), просвітницьку (бесіди з батьками: конференції, спільні заходи, семінари, тренінги), управлінську та оціночну діяльність. У дослідженні сім'ї часто використовуються соціологічні методи, такі як анкетування, інтерв'ю та спостереження.

3. Спільна діяльність педагогів, батьків і дітей [3].

Сучасні заклади дошкільної освіти стають більш відкритими для батьків, дітей та громадськості. Вони приділяють все більше уваги педагогічній освіті та вихованню батьків, оскільки це є одним з ключових факторів у забезпеченні процесу оволодіння дітьми мовленнєвої компетентності.

Важливим завданням у співпраці є підтримка зацікавленості всіх учасників освітнього процесу. Формами роботи з батьками можуть бути:

колективними;

індивідуальними;

груповими;

наочно-інформаційними.

Колективні форми. Педагог здійснює анкетування, організовує загальні батьківські збори, проводить групові бесіди, проводить вечори

запитань і відповідей; організація засідання «круглого столу» з дискусійних проблем; заняття-тренінги, покликані навчити батьків правильно організувати спілкування і спільну діяльність з дитиною; спільні з дітьми, батьками і вихователями свята і розваги; виставки спільних робіт батьків і дітей; сімейні (домашні) педради, які проводять у батьків вдома; батьківські конференції.

Індивідуальні форми. Дана форма з батьками має певні переваги перед колективною, оскільки вона дозволяє встановити довірчі відносини з членами родини вихованця. До них відносять: індивідуальні бесіди і консультації (проводять, як правило, вранці і ввечері, коли батьки приводять дитину в заклад освіти або забирають додому), відвідування дітей вдома; залучення батьків до життя закладу дошкільної освіти (організаційно-господарська допомога вихователю: виготовлення іграшок, посібників, допомога у проведенні екскурсій тощо).

Групова форма. Такі види спільної роботи з батьками, як групові заходи, можуть бути організовані в групі закладу дошкільної освіти. Це включає виготовлення інформаційних стендів для батьків, роздаткового матеріалу у якому наведено в доступному форматі інформацію з просвітницькою метою, створення спеціальних папок, таких як «Мовленнєва кімната», «Навчаємося разом», та «Рекомендації від педагогів з розвитку мовлення».

Наочно-інформаційна форма. Різноманітні виставки дитячих робіт; реклама книг, публікацій у періодиці, в системі Інтернет з проблем сімейного виховання, нетворкінг технологія / фідбек-технологія, застосування мобільних додатків, онлайн-семінари для батьків, інтерактивні казки та ігри, відео-заняття [10].

Рівень зацікавленості батьків у співпраці з закладом дошкільної освіти з метою мовленнєвого розвитку дітей може варіюватися. Він може бути різним в залежності від конкретної сім'ї і її особистих поглядів, досвіду та можливостей. Важливими факторами, на нашу думку, які впливають на цей рівень зацікавленості, можуть бути:

Свідомість батьків: Чи розуміють батьки важливість розвитку мовлення у дітей та його вплив на загальний успіх у навчанні та житті?

Рівень освіченості батьків: Чи розуміють важливість своєї ролі в житті дитини і витрачають час і зусилля на вдосконалення своїх навичок батьківства та розуміння потреб дітей? Чи розуміють, які навчальні та розвиваючі потреби мають їхні діти на різних етапах розвитку?

Власний досвід: досвід батьків у вихованні дітей, їхні попередні знання та досвід щодо мовленнєвого розвитку можуть впливати на їхню готовність до співпраці.

Доступ до інформаційних ресурсів: Чи мають батьки доступ до інформації, матеріалів і підтримки, яка сприяє розвитку мовлення у дітей? Чи в змозі обробляти отриману інформацію, аналізувати та впроваджувати її в життя?

Зайнятість батьків: робочий графік і зайнятість батьків можуть впливати на їхню можливість брати активну участь у житті дитини та співпраці з закладом дошкільної освіти.

Ставлення до освіти: якщо батьки зацікавлені у власній самоосвіті та освіті своїх дітей, бути взірцем прагнення до пізнання та розвитку, то вони можуть бути більш зацікавлені в співпраці з закладом дошкільної освіти.

Комунікація та взаємодія ЗДО та батьків: якщо закладом дошкільної освіти активно спілкується з батьками, надає поради і підтримку, то це може стимулювати зацікавленість батьків у співпраці. Залучення батьків до зацікавлення у розвитку мовлення дітей може потребувати індивідуального підходу та роботи над усуненням можливих проблемних моментів [7].

Важливим аспектом є створення розвивального мовленнєвого середовища як в ЗДО, так і вдома. В закладі дошкільної освіти це передбачає наявність достатньої кількості дитячої літератури, настільних ігор, дидактичних матеріалів, куточків для театралізованої діяльності. Вдома батькам рекомендується:

Створювати умови для спілкування з дитиною:

ставте дитині запитання про її день, враження, плани, наприклад: «Що тобі сьогодні сподобалося в садочку?» або «Що цікавого ти побачив під час прогулянки?»;

збагачуйте словниковий запас: Поясніюйте нові слова, які зустрічаються в розмовах, та просіть дитину повторювати їх у реченнях.

Читати дитині книги:

казки, оповідання, вірші відповідно до її віку;

після читання запитуйте дитину, що їй сподобалося, хто був головним героєм, що сталося в історії;

просіть дитину переказати коротко зміст казки або улюблену частину.

Залучати дитину до різних видів діяльності, які сприяють розвитку мовлення:

грайте у «Скажи навпаки» (великий – маленький, швидкий – повільний) або «Назви тварину/предмет за описом»;

запропонуйте дитині придумати речення з конкретним словом, наприклад, «кіт» чи «машина»;

відгадуйте разом загадки, які сприяють розвитку логічного мислення та уяви;

розігруйте ситуації, наприклад, «У магазині», «В лікаря», «Подорож на поїзді». Це допоможе дитині практикувати діалогічне мовлення;

використовуйте скоромовки, приказки та лічилки для тренування правильної вимови звуків;

просіть дитину намалювати малюнок і розповісти, що вона зобразила;

разом придумуйте казки або оповідання, наприклад, «Що сталося з іграшковим ведмедиком, коли він пішов гуляти?»;

розмовляйте грамотно, чітко, збагачуючи мовлення виразними словами;

використовуйте різноманітну інтонацію, щоб дитина розуміла емоційний контекст слів.

Обмежувати час перебування дитини перед телевізором та комп'ютером.

залучайте дитину до спільних занять готуйте разом: Коментуйте дії під час приготування їжі, запитуйте, наприклад: «Які інгредієнти нам потрібні для борщу?»;

під час прогулянки обговорюйте побачене: «Що це за пташка? Що вона робить?»;

переглядайте разом з дитиною розвивальні мультфільми, які сприяють збагаченню словникового запасу;

просіть дитину допомагати у простих домашніх справах, при цьому супроводжуючи дії поясненнями, наприклад: «Давай разом приберемо іграшки – де лежить м'яч?»;

навчайте дитину висловлювати свої емоції словами: «Мені сумно», «Я радію», «Я хочу це зробити» [8].

Ефективна взаємодія ЗДО та сім'ї у формуванні мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку є запорукою успішного розвитку дитини, її соціалізації та подальшого навчання у школі.

Сім'я – це провідний мікрофактор соціалізації дитини, оскільки є її природним середовищем на первинній стадії, джерелом матеріальної та емоційної підтримки. З перших днів появи дитини на світ сім'я покликана готувати її до життя та практичної діяльності, у домашніх умовах забезпечити розумну організацію її життя, допомогти засвоїти позитивний досвід старших поколінь, набути власний досвід поведінки й діяльності [5].

Спільна робота закладу дошкільної освіти із сім'єю у напрямку мовленнєвого розвитку дітей є процесом міжособистісного спілкування, де результатом виступає виховання у батьків усвідомленого ставлення до власних поглядів у питаннях виховання дітей. Взаємодія сім'ї та ЗДО ґрунтується на єднанні виховних цілей, спільності предмета та результату педагогічної діяльності.

Висновки. Підсумовуючи зазначимо, що для повноцінного розвитку мовлення дітей у дошкільному віці необхідна тісна співпраця між закладом дошкільної освіти та сім'єю. Такій співпраці передує цілеспрямована робота педагогів, а в процесі батьки можуть долучатися до організації

заходів спрямованих на розвиток мовленнєвої компетентності. Досягнення спільних цілей вимагає як розподілу праці, так і зворотного зв'язку між учасниками освітнього процесу. Тому особливе місце в системі дошкільної освіти посідає взаємодія між закладом освіти та сім'єю. Ця взаємодія забезпечує педагогічну компетентність усіх учасників освітнього процесу і впливає на зміни в освітньому рівні та розвитку дітей дошкільного віку, особливо на їхній мовленнєвий розвиток. Отже, повноцінний розвиток мовлення є ключовою умовою, яка відіграє важливу роль у подальшій соціалізації дитини, сприйнятті навколишнього світу, становленні особистості, розвитку внутрішнього світу, розширенні та збагаченні соціального досвіду.

Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf

2. Богуш А. М. Роль сім'ї в розвитку мовлення дітей раннього віку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/3256/1/4.pdf

3. Гавриш Н. В. Впроваджуємо Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). *Дошкільне виховання*. 2021. № 3. С. 3–8.

4. Гужанова Т. С. Місце «Методики формування мовленнєвої компетенції дошкільників» у підготовці майбутніх вихователів. *Актуальні проблеми та перспективи дошкільної освіти в сучасному освітньому просторі*: зб. Науково-методичних праць/ за заг. ред. О. О. Максимової, М. А. Федорової. Житомир: ФОП Левковець, 2019. С. 10–14.

5. Дошкільна лінгводидактика : навч.-метод. посіб. для здобувачів вищ. освіти спец. 012 Дошкільна освіта./МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад.: Л. В. Іщенко, Н. П. Кравчук, Т. В. Журавко. Умань : Візаві, 2024. С. 254–257.

6. Жаровцева Т. Г. Мовлення батьків як взірець правильності мовленнєвого розвитку дошкільників. *Науковий вісник Південно-українського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського*. Одеса. 2013. №1-2. С. 48–49.

7. Залізняк А. М. Підготовка майбутніх вихователів до роботи з батьками з розвитку мовлення дошкільників. *Педагогічний дискурс*. 2011. № 10. С. 162–166.

8. Іщенко Л. В. Журавко Т. В. Актуалізація аксіологічної сфери майбутнього вихователя до діагностики розвитку мовлення дітей дошкільного віку. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету.* 2023. Вип. 1. С. 148–155.

9. Кравчук Н. В. Інноваційні підходи в роботі з батьками. Методичний посібник. 2016. С. 5–15.

10. Новоселицька Н. І., Ковалевська Н. В. Форми взаємодії вихователів з батьками з розвитку мовлення дітей дошкільного віку в умовах сучасного ЗДО. *Дошкільна освіта у сучасному соціокультурному просторі:* зб. наук. праць / за заг. ред. О. А. Гнізділової. Полтава: ФОП Цьома С. П., 2019. Вип. 3. С. 138–143.

References:

1. Bazovyi komponent doshkilnoi osvity [Basic component of preschool education]. *mon.gov.ua* Retrieved from:

2. https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf [in Ukrainian].

3. Bogush A. M. Rol simi v rozvytku movlennia ditei rannoho viku. [The role of the family in the development of speech in early childhood]. *dspace.pdpu.edu.ua* Retrieved from: http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/3256/1/4.pdf

4. Gavrish, N. V. (2021) Vprovadzhuiemo Bazovyi komponent doshkilnoi osvity (nova redaktsiia) [Introducing the Basic Component of Preschool Education (new edition)]. *Preschool Education – Doshkilne vykhovannia*. № 3, 3–8 [in Ukrainian].

5. Guzhanova, T. S. (2019) Mistse «Metodyky formuvannia movlennievoi kompetentsii doshkilnykiv» u pidhotovtsi maibutnikh vykhovateliv [The place of «Methods of forming speech competence of preschoolers» in the training of future educators]. *Aktualni problemy ta* perspektyvy doshkilnoi osvity v suchasnomu osvitnomu prostori – Current problems and prospects *of preschool education in the modern educational space* : zb. Naukovo-metodychnykh prats/ za zah. red. O. O. Maksymovoi, M. A. Fedorovoi. Zhytomyr: FOP Levkovets, 10–14 [in Ukrainian].

6. Doshkilna linhvodydaktyka [Preschool linguistic didactics] : navch.-metod. posib. dlia zdobuvachiv vyshch. osvity spets. 012 Doshkilna osvita./MON Ukrainy, Umanskyi derzh. ped. un-t imeni Pavla Tychyny ; uklad.: L. V. Ishchenko, N. P. Kravchuk, T. V. Zhuravko. Uman : Vizavi, 254–257 [in Ukrainian].

7. Zharovtseva, T. G. (2013) Speech of parents as a model of correct speech development of preschoolers [Parents' speech as a model of correct speech development of preschoolers]. *Naukovyi visnyk Pivdenno-ukrainskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. K. D. Ushynskoho – Scientific Bulletin of the South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky.* Odesa №1-2, 48–49 [in Ukrainian].

8. Zaliznyak, A. M. (2011) Pidhotovka maibutnikh vykhovateliv do roboty z batkamy z rozvytku movlennia doshkilnykiv [Preparing future educators to work with parents on the development of preschoolers' speech]. *Pedahohichnyi dyskurs – Pedagogical discourse*. № 10, 162–166.

9. Ishchenko, L. V. Zhuravko, T. V. (2023) Aktualizatsiia aksiolohichnoi sfery maibutnoho vykhovatelia do diahnostyky rozvytku movlennia ditei doshkilnoho viku [Actualization of the axiological sphere of the future educator to the diagnosis of speech development of preschool children]. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu – Collection of scientific papers of Uman State Pedagogical University.* Vyp. 1, 148–155 [in Ukrainian].

10. Kravchuk, N. V. (2016) Innovatsiini pidkhody v roboti z batkamy [Innovative approaches in working with parents]. Metodychnyi posibnyk, 5–15 [in Ukrainian].

11. Novoselytska, N. I., Kovalevska, N. V. (2019) Formy vzaiemodii vykhovateliv z batkamy z rozvytku movlennia ditei doshkilnoho viku v umovakh suchasnoho ZDO [Forms of interaction between educators and parents on the development of speech of preschool children in the conditions of modern preschool education]. *Doshkilna osvita u suchasnomu sotsiokulturnomu prostori – Preschool education in the modern socio-cultural space* : zb. nauk. prats / za zah. red. O. A. Hnizdilovoi. Poltava: FOP Tsoma S. P., Vyp. 3, 138–143 [in Ukrainian].